હું આત્મા છું

ભાગ : ૧-૨

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર રચિત

'શ્રી આત્મસિધ્ધિ શાસ્ત્ર' પર પ્રવચનો

: વ્યાખ્યાતા :

બા.બ્ર.પૂ. ડૉ. તરૂલતાબાઈ મહાસતીજી

M.A.Ph.D.

ચ: પ્રકાશક :ચ

સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પ્રાણગુરુ જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લિટરરી રીસર્ચ સેન્ટર

SPR જૈન કન્યા શાળા ટ્રસ્ટ, શ્રી જગદીર બોડા વિદ્યા સંકુલ,
કામા લેન, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૮૬.
ફોન: ૫૧૨ ૫૬૫૮, ૫૧૫ ૫૪૭૬, ૫૧૬ ૩૪૩૪

HUN ATMA CHHUN
I am the Soul
By Dr. Tarulatabai Mahasatiji - M.A.Ph.D.
Gujrati Discourses
based on Shrimad Rajchandra's
Atmasiddhi Shastra (May 2002)

© પ્રકાશક:

પ્રકાશન સૌજન્ય:
શ્રીમતી રમાબેન છોટાલાલ દફતરી,
શ્રીમતી જયાબેન શાંતિલાલ કામદાર,
શ્રીમતી ઈંદીરાબેન શશીકાંત મહેતા
શ્રીમતી મંજુલાબેન અનીલકુમાર બોટાદરા

પ્રાપ્તિ સ્થાન:

● ગુણવંત એમ. બરવાળિયા, માનદ્ સંયોજક
SKPG જૈન ફિલોસોફીકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેન્ટર
Adm. Office :
૧/૩૧૬, સિદ્ધિવિનાયક સોસાયટી, હિંગવાલા લેન એક્ષ.,
ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૭૫.
ફોન: ૫૧૨ ૫૬૫૮, ૫૧૫ ૫૪૭૬

● કલ્પતરુ અધ્યાત્મ કેન્દ્ર
સુમેરૂ નવકાર તીર્થ પાસે, મુ. મીઆગામ, તા. કરજણ
જી. વડોદરા ચ પીન ૩૯૧૨૪૦

કિંમત : રૂા.૧૫૦/-

ચોથી આવૃત્તિ : મે ૨૦૦૨

મુદ્રક:
નિતીન બદાણી ચ અરિહંત પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ
પંતનગર, સાઈબાબા નગર, ૩૧૦ ત્રિકાલ બિલ્ડીંગની પાછળ,
ઘાટકોપર (ઈ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૭૭. ફોન: ૫૧૧૪૩૪૧, ૫૧૧૯૧૫૨

પરમશ્રદ્ધેય, વાત્સલ્યમૂર્તિ પરમ પૂજ્ય બા.બ્ર. લલિતાબાઈ મહાસતીજી (પૂ. બાપજી)ના ચરણોમાં સવિનય....

સમર્પણ

હે અમ્બ!
તવ હૃદયની સર્વ સરવાણીઓ
વહે છે મુજ પરે....!
શા – શા તેનાં નામ દઉં?
મુજ મસ્તકે જે કર ધરે.....
કૃપા-કિરણ કે વાત્સલ્યધારા....?
ઉરનાં અમી કે સુ-ભાવ સારા....?
સતત મુજ શ્રેયનું ચિંતન
રહે છે તવ ઉરે....!
આ કાળમાં તવ ચરણ પામી
થઈ હું કૃત કૃત્ય ખરે....!

તવ અમી સિંચનથી ખીલ્યું જે
પુષ્પ મુજ જીવન બાગે....
તેને ધરૂં છું તવ ચરણમાં
મુજ હૃદયનાં સર્વ ભાવે....

આપની ચરણ ધૂલી તરૂ

o o E o o

આત્મચિંતનના અસ્ખલિત ઝરણાનો પવિત્ર પ્રવાહ

અધ્યાત્મયોગિની પૂજ્ય લલિતાબાઈ મહાસતીજીના વિદ્વાન શિષ્યરત્ના પૂ. ડૉ. તરૂલતાબાઈ મહાસતીજીએ મુંબઈ યુનિવર્સિટી દ્વારા Ph.D.નો અભ્યાસ કર્યો. યુગપુરુષ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર, અવધૂત યોગી આનંદઘનજી મહાકવિ બનારસીદાસજી અને સંતકવિ કબીરજી એ એમના મહાનિબંધનો વિષય હતો.

આ શોધપ્રબંધના સંશોધન કાર્ય દરમ્યાન પૂજ્ય મહાસતીજીએ આત્મસિધ્ધિ શાસ્ત્ર પર ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. ગહન ચિંતન કર્યું. સં. ૨૦૪૨માં આત્મસિધ્ધિ શાસ્ત્ર પરના તેમના વ્યાખ્યાનોનો સંગ્રહ 'હું આત્મા છું' ગ્રંથ રૂપે પ્રગટ થયાં.

આપણે જ્યારે સંકુલ જીવન શૈલીમાં જીવી રહ્યા છીએ ત્યારે આત્મતત્ત્વની ઓળખ કરાવનાર આવા દિવ્ય સાહિત્યની ખૂબ જ આવશ્યકતા છે. આ ગ્રંથના શબ્દો વ્યાખ્યાતાના આચરણમાંથી પરાવર્તિત થઈ, અનુભૂતિના રસાયનમાં સ્નાન કરી અક્ષરદેહને પામ્યા છે.

વ્યાખ્યાનની ભાષા પ્રવાહિત છે. ચિંતનસભર તત્વ અને સમજાવવાની સરળ શૈલીએ વ્યાખ્યાનના આ સંગ્રહને લોકભોગ્ય બનાવ્યો છે. એટલે જ આજે આ ગ્રંથની ગુજરાતીમાં ચોથી આવૃત્તિ અને હિન્દીમાં બીજી આવૃત્તિનું પ્રકાશન થઈ રહ્યું છે. બે વર્ષે પૂર્વે અંગ્રેજીમાં બે હજાર સેટનું પ્રકાશન થઈ ચૂક્યું છે.

કેટલાંય ઉપાશ્રયો મંડળો અને અભ્યાસ વર્તુળમાં આ ગ્રંથનું વાચન સ્વાધ્યાય અર્થે ખૂબ જ ઉપયોગી બન્યું છે.

આત્મચિંતનના સતત વહેતા અસ્ખલિત ઝરણા જેવા આ દિવ્ય ગ્રંથને તત્વદર્શી પૂ. જયંતીલાલજી મહારાજ સાહેબે 'દેવતાઈ અરીસા' જેવો લેખાવ્યો છે.

વિદુષી પૂજ્ય ડૉ. તરૂલતાબાઈ મ.સ.જીએ 'હું આત્મા છું'માં આત્માના અદ્ભૂત રહસ્યોનું ખૂબ જ સરળ શૈલીમાં ઉદ્ઘાટન કર્યું છે. અંતર્મુખ થવાનું એલાન કરી આપણી નિજી સંપત્તિનું આપણને દર્શન કરાવ્યું છે.

'હું આત્મા છું'ના દરેક પ્રકરણને અંતે 'આત્મ ચિંતન'ની કાવ્યાત્મક શૈલીમાં લખાયેલી કેટલીક પંક્તિઓ મૂકી છે જે 'હું આત્મા છું'ના રાજમાર્ગ તરફ જતી પગદંડી જેવી ભાસે છે.

દ્રવ્યાનુયોગ આત્મતત્ત્વના સિધ્ધાંતો સમજવા માટે કથાનુયોગ કેટલું ઉપકારી છે તે પૂજ્ય મહાસતીજીએ આ વ્યાખ્યાનોમાં સિધ્ધ કરી બતાવ્યું છે. દૃષ્ટાંતો અને કથાઓ દ્વારા વ્યાખ્યાનને રસમય તો બનાવ્યું જ છે, સાથે સાથે વાચક કે શ્રોતા માટે જૈન દર્શનના ગહન રહસ્યો સુવાચ્ય અને સુપાચ્ય બન્યા છે.

સંતોનું જીવન પ્રયોગશાળા જેવું છે. પોતાની જાત પર સતત પ્રયોગ કરી અને કાંઈ પ્રાપ્ત થાય તેને પરમાર્થે ઉપયોગ કરે છે. અનુભૂતિની નીપજ પછી પ્રગટ થયેલા આ શબ્દો સ્વ પરનું કલ્યાણ સાધવામાં સહાયક બનશે.

૧૯૯૮ પૂજ્ય ગુરુદેવ સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પ્રાણલાલજી મહારાજ સાહેબનું જન્મશતાબ્દી વર્ષ હતું. પૂ. ગુરુદેવની સ્મૃતિ ચિરંજીવ રાખવા પૂજ્ય બાપજી, પૂજ્ય તરૂલતાબાઈ મ.સ. આદિ સતીવૃંદની પ્રેરણાથી જ સૌરાષ્ટ્રકેસરી પ્રાણગુરુ જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેન્ટરની સ્થાપના થઈ. જેમની પ્રેરણાથી આ સેન્ટરની સ્થાપના થઈ છે. એવા પૂજ્ય મહાસતીજીના વ્યાખ્યાનોનો સંગ્રહ પ્રગટ કરવાની તક આ સેંટરને મળી છે તે આપણું પરમ સદ્‌ભાગ્ય છે.

આ કાર્યમાં શ્રી કીરીટભાઈ દફ્તરી (ટેક્સાસ – અમેરિકા)નો અમને ખૂબ જ સહયોગ સાંપડ્યો છે તે બદલ આભાર.

પ્રકાશન કાર્યમાં સહયોગ આપવા બદલ પ્રકાશન સૌજન્ય દાતાઓનો આભાર.

સેંટરના કાર્યોમાં વિવિધ સહયોગ આપવા બદલ શ્રી તુષારભાઈ બાટવીયા, શ્રી કુમુદભાઈ મહેતા, શ્રી જીતુભાઈ શેઠ, શ્રી મિલનભાઈ અજમેરા, શ્રી બિપીનભાઈ સંઘવી શ્રી હસમુખભાઈ અજમેરા અને શ્રીમતી મધુબેન જી. બરવાળિયાનો આભાર.

મુમુક્ષુ અને જીજ્ઞાસુઓની જ્ઞાન પિપાસાને આ ગ્રંથ સંતોષ આપશે જ એવી શ્રધ્ધા છે.

જ્ઞાનના આ સતત વહી રહેલા દિવ્ય ઝરણામાંથી આપણે યથાશક્તિ આચમન કરી આત્માનું ઉર્ધ્વગમન કરીએ તે જ અભ્યર્થના.

ગુણવંત બરવાળિયા
માનદ્ સંયોજક
સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પ્રાણગુરુ જૈન
ફિલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી
રિસર્ચ સેન્ટર

અક્ષયતૃતિયા
મે – ૨૦૦૨

પૂ. બાપજીના આશિર્વચનો
આત્મશુધ્ધિ એ જ સિધ્ધિ

મનુષ્ય બુધ્ધિ દ્વારા ઘણું જ જાણે છે માણે છે પરંતુ તેનાથી ઈષ્ટની ઉપલબ્ધિ થતી નથી. તે માટે ભાવ તથા વિવેક પૂર્વક આંતરિક ચેતનાની જાગૃતિ જરૂરી છે. બુધ્ધિ વિવેક પૂર્વક જ્ઞાન ચેતના સાથે જોડાય છે ત્યારે તે પ્રજ્ઞાનું રૂપ ધારણ કરે છે. આ બધું બહાર નથી પણ આપણી અંદર જ છે. અને તે આપણા ભાવ પુરુષાર્થને આધિન છે. એ જ સત્યને બતાવવાનો સાધ્વી તરૂલતાજીનો આ પ્રયાસ છે.

આત્મસિધ્ધિ શાસ્ત્ર આત્માની શુધ્ધિના લક્ષે જ રચાણું છે. રચયિતાનું લક્ષ સ્વ અને પર બન્નેની શુધ્ધિનું દેખાય છે. અને તે વાત પણ એટલી જ સ્પષ્ટ અને સત્ય છે. શુધ્ધિ પણ આત્માની અને સિધ્ધિ પણ આત્માની જેમ આ શાસ્ત્ર રચનારનું લક્ષ્ય સ્વ પર હિત અને શુધ્ધિ તથા સિધ્ધિનું છે, તેમ આ શાસ્ત્રની યથાશક્તિ વ્યાખ્યા કરી વ્યાખ્યાન રૂપે રજુ કરનાર વ્યાખ્યાનકારનું ધ્યેય પણ સ્વ પર હિત અને શુધ્ધિ તથા સિધ્ધિનું જ છે. તેમાં શંકાને સ્થાન નથી. આવા ધ્યેયના ફળ રૂપે જ આવી ભાવ ભરેલી ભાષા નીકળે, અન્યથા વ્યાખ્યાનમાં અને ભાષામાં કૃત્રિમતા દેખાય, અહીં આપણને ભાવ સાથે ભક્તિ જોવા મળે છે, આ ભાવ ભીની ભાષા જિજ્ઞાસુ જનોના હૃદયને ભીંજવીને આત્મસાત કરાવી, આત્માનુભૂતિ સુધી લઈ જાય એવી મારા અંતરની અપેક્ષા અસ્થાને નહી ગણાય.

આ વ્યાખ્યાનોમાં અલંકારી ભાષા વાપરી શબ્દોના સાથિયા પૂર્યા વગર જ વિષયની રજુઆત કરવામાં આવી છે. દ્રષ્ટાંતોથી શ્રોતાઓને મનોરંજન કરાવ્યું નથી, પરંતુ શક્ય અને શક્તિ પ્રમાણે સત્યને તથ્ય-પથ્ય સાથે સમજાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, સાધકોનું જ્ઞાન સ્વ ઉપકારી જ હોય છે. ત્યારે સંતોનું શ્રુતજ્ઞાન સ્વ અને પ બન્ને માટે ઉપકારી જ હોય છે. ત્યારે સંતોનું શ્રુતજ્ઞાન સ્વ અને પર બન્ને માટે ઉપકારી બને છે. શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીએ આપેલ આ આત્મસિધ્ધિ શાસ્ત્ર સ્વ પર ઉપકારી જ છે. તેઓ જબરજસ્ત જવાબદારી લેતા કહે છે કેઃ- તમે સાધના શરૂ કરો અને સિધ્ધિની ચિંતા સોંપી દો. તેમના જ શબ્દોમાં કહીએ તોઃ 'તમે નવા કર્મોનું બંધન રોકી દો. જુનાની ચિંતા ન કરો,

પછી જો મોક્ષ ન મળે તો મારી પાસેથી લેજો.'

જો કે આ આત્મસિધ્ધિનો વિષય જ સહજતાથી ભરેલો છે અને સાથે આ વ્યાખ્યાનકારનો એક પ્રકૃતિ ગુણ પણ એવો છે કે તેમની દરેક પ્રવૃત્તિમાં સહજતા અને સરલતા દેખાય. કૃત્રિમતા બહુ જ ઓછી દેખાય ક્યારેક ન પણ દેખાય. સાધ્વી તરૂલતા યશ-કિર્તિના ભાવને પોષણ આપવાની બહુ જ ઓછી ઈચ્છા ધરાવે છે, જે તેમની સાધના દ્રષ્ટિને આભારી છે. જેના અંતરમાં સાધનાની ભાવના ભરી છે તે જ આત્મસાધના કરતા કરતા સિધ્ધિના સોપાન સર કરી શકે છે. અને આત્મશુધ્ધિની વાતો કરવાની યોગ્યતા તથા અધિકાર ધરાવે છે. જેમનામાં જ્ઞાન અને ક્રિયા બન્નેનો સમન્વય છે નથી ફક્ત જડ ક્રિયા કે નથી કોઈ શુષ્ક જ્ઞાન જેડલું જાણે છે તેમાંથી જ યથાશક્તિ કહેવાની અને આચરવાની કોશિષ કરે છે.

આવા સાધ્વી રત્નો પાસે સમાજ પણ નવી નવી કૃતિઓની અપેક્ષા રાખે તો તે પણ અસ્થાને ન ગણાય. આપણે આશા કરીએ કે તેઓ નિત્ય નવી કૃતિઓ રચે અને પોતાની લાક્ષણિક કલા છટાને મૂર્ત રૂપ આપી લોકોપયોગી બનાવે. જેમ ધનવાનનું ધન પરોપકાર માટે વપરાય છે તેમ જ્ઞાનીઓનું જ્ઞાન પણ લોકોપયોગી બનવું જોઈએ.

સાધ્વી તરૂલતાનો આ પ્રથમ પ્રયાસ હોવા છતાં ઘણો બલવાન છે. આનાથી ફક્ત સાધ્વીજીના નામને જ નહી પરંતુ સમાજ, સંઘ, સંપ્રદાય અને શાસનને ચમકતી કલગી ચડી રહી છે. જે જોઈને હું મારી જાતને મહા ભાગ્યશાળી માનુ છું.

જીજ્ઞાસુજનોની જાગૃતિ જ હંમેશાં કૃતિના કર્તા માટે પ્રેરણા રૂપ બને છે. હવે એ જોવાનું છે કે આ પુસ્તકના પ્રભાવથી જીજ્ઞાસુઓની ઉત્સુકતા આવા સાહિત્ય માટે કેટલી રહે છે ને કેટલી વધે છે ?

આ વ્યાખ્યાનો શ્રોતાઓને અને વાચકોને વાંચતા કે વાંચ્યા પછી લાભરૂપ બનશે જ પરંતુ વ્યાખ્યાનકારને તો એ જ ક્ષણે મહાન લાભકારી બની ગયું છે. હજુ પણ તેમના ભાવો વર્ધમાન બની રહી ભાષા દ્વારા પ્રગટ થાય, નીત નવા ગ્રન્થોનું સર્જન થાય, અને તેમનું જ્ઞાન તેમજ ચિંતવન સ્વ-પર કલ્યાણનું કારણ બની રહે.

એવી મંગલ કામના સહ
સાધ્વી લલિતા

અધ્યાત્મસાર ચ સરિતા

પંડિતરત્ન, તત્વદર્શી પૂ. શ્રી જયંતિલાલજી મહારાજ સાહેબ

હું આત્મા છું કેવા સુંદર નામાંકનનો અધ્યાત્મ ગ્રન્થ! તેમનું પ્રકાશન અતિ ઉત્તમ ભાવે થયું છે. પ્રકાશન થયા અગાઉ જ મેં ભાવોચ્ચાર કર્યા હતા. પરંતુ પ્રકાશન હાથમાં આવ્યું ત્યારે લાગ્યું કે તે શબ્દો અધુરા રહ્યા હતા. પ્રકાશન હાથમાં આવતાં જ પ્રકાશની ઝલક આવી ગઈ. ધાર્યું હતું તેથી ઘણું જ વધારે ઉત્તમ અને ભાવોનો પ્રવાહ જેમાં વહેતો હોય તેવી શ્રુતસરિતા દૃષ્ટિગોચર થઈ.

હું આત્મા છું – એ ગ્રન્થ દેવતાઈ અરીસા જેવો મહાગ્રન્થ છે જ્ઞાનગ્રન્થ છે. જેમાં જોવાથી પોતાનું મૂળ દ્રવ્ય તુરત જ દૃષ્ટિગોચર થાય છે અને મૂળભાવોથી આત્માની કેવળ ભિન્નતા છે તે જાણી શકાય છે. આત્મા સ્વયં 'હું' અને 'હું તે આત્મા સ્વયં' હું તે આત્મા આવો નિર્મળ પ્રતિભાસ થાય છે.

આત્મસિધ્ધિનું અવલંબન જરૂર છે અને એ અધ્યાત્મ યોગી શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીનો અનંત ઉપકાર છે, જેઓએ આત્મસિદ્ધિનું શબ્દગઠન કરી જનતાને અધ્યાત્મ સાગરમાં તરવાનો અવકાશ કરી આપ્યો છે. પરંતુ આત્મસિધ્ધિ સુવર્ણ ઉપર કંડારવાનું કામ ઘણા સાધકોએ-દ્રવ્યાનુયોગી તત્ત્વતાઓએ-મનીષી આત્માઓએ કર્યું છે. અને રોજ નવી નવી પ્રતિભાઓ ખીલતી જાય છે.

અમારા તરૂલતાજીએ પણ આ જ સુવર્ણને સ્પર્શ કરી તેમના ઉપર નકશી કરી છે. કેટલાક નકશીકાર સાંપ્રદાયિક આગ્રહવાળા અને સમ્યગ-મિથ્યાના ભાવોનો અભિનિવેશ લઈને વ્યાખ્યા કરતા હોવાથી – મૂળ ગ્રન્થકારોને પણ અન્યાય થતો હોય છે. જ્યારે શ્રી તરૂલતાજીએ આવા અભિનિવેશ ભાવોથી આત્માને મુક્ત રાખી ઉદારભાવથી નકશી કરી છે અને ભાવ કળારૂપે જે જે સમદર્શિતાનું માધ્યમ થનારા પદો હોય તેમને પણ સંગ્રહિત કર્યા છે. પછી

ભલે તે કબીરનાં હોય કે નરસીંહના હોય કે કોઈ રમણમહર્ષિના હોય, જૈન મતધારી ચિંતકોના હોય કે સર્વથા ગુપ્ત એવા કોઈ અનામી મહાત્માના હોય પણ 'સારૂં તે સૌનું' આ સિધ્ધાંતને તેમણે મોખરે રાખ્યો છે.

જ્યાં મતવાદનું નિરાકરણ છે ત્યાં પણ તેમણે સમતોલપણું એટલું બધું જાળવ્યું છે કે કાંટો કાઢતી વખતે જાણે પીડિતને નિદ્રા આવે એટલો હલકો હાથ વાપર્યો છે. શ્રીમદનાં આ સિધ્ધિસાગરમાં કોઈ દર્શનનું નિરાકરણ કે ખંડન નથી ફક્તા કદાગ્રહ તથા હઠાગ્રહ જેવા એકાંતવાદને જ તેમણે ઝાટક્યો છે અને શ્રીમદ્ હરિભદ્રસુરિ જેવા દર્શન યોગીની જેમ બધા દર્શનનો સમન્વિત ભાવને જૈનદર્શન બતાવવા પ્રયાસશીલ રહ્યા છે. શ્રી તરૂલતાજીએ આ વાતને યથાર્થ ભાવે સમજી છે. અને બધા પદોને સ્પષ્ટ કરવા ઉર્ધૃતપદોનો રત્નાકર ભરી દીધો છે. કેટલા વ્યાપક સાહિત્યનો સ્પર્શ કર્યો છે. તરૂલતાજીએ! આ રીતે આત્મસિધ્ધિ ઉપર આટલા શુધ્ધ અધ્યાત્મસ્પર્શી પદોના સંગ્રહથી વ્યાખ્યા કરનાર ભારતમાં આ પ્રથમ સાધ્વીજી છે. જેઓએ આત્મ સમુદ્રમાં આમૂલચૂલ અવગાહન કર્યુ છે, અને આત્મપદોમાં એકરૂપતા સાધી. સમુદ્રનો રત્નરાશી એકત્ર કર્યો છે. તેવા શ્રી તરૂલતાજીએ આત્મસિધ્ધિનું આલમ્બન કરી અધ્યાત્મસારમાં નિખાર લાવી દીધો છે. સમયસર પછી આ ગ્રન્થને આત્મસિધ્ધિનાં પ્રવચનો ન કહેતાં અથવા હું આત્મા છું – એવું વાક્યાત્મક નામ ન આપ્યું હોય અને ખરે જ સાચું સર્વસ્પર્શીનામ આપવું હોય તો 'અધ્યાત્મ સાર' આપવું જોઈએ.

આપણે પણ અહીં આ પ્રસ્તુત ગ્રન્થને અધ્યાત્મસાર કહી સંબોધન કરીશું.

હવે આવો જરા અધ્યાત્મસારને વાગોળવા અને તે પણ શ્રી તરૂલતાજીની વાણીમાં

''આત્માના શુધ્ધ સ્વરૂપનું જ્ઞાન થયા પછી અહં તો ગળી જ જવો જોઈએ. બન્ધુઓ! માફ કરજો નિશ્ચયની વાતો કરનારના અહંને જોઈએ છીએ ત્યારે એમ થાય છે કે આના હાથમાં શસ્ત્રો આવ્યા કે શાસ્ત્રો? નિશ્ચયની વાણી શું અહં રૂપે પરિણમી? ગમે તેઓ આગમો હોય મિથ્યાત્વનીને તે મિથ્યાત્વરૂપે પરિણમે.... તે આનું નામ!''

કેટલો સરસભાવ વણ્યો છે વ્યાખ્યામાં! નિશ્ચયની વાત કરનારના વિવેકને તેમણે પારખ્યો છે! બન્ધુઓ માફ કરશો. આટલું કઠોર બોલવામાં પણ વ્યાખ્યાતાનો આત્મા દુભાય છે. એટલે સહજ માફી માંગતા કઠોર સત્યને પીરસ્યું છે.

આખા ગ્રન્થમાં – વાણીનો જાણે સાર પ્રગટ થયો છે. વચમાં વાર્તારૂપી ઉદાહરણ પણ છે. તે ખૂબ જ સચોટ-સંક્ષેપમાં તત્વને સ્પર્શવામાં ઉપયોગી એવા દૃષ્ટાંતો મૂક્યા છે.

આખો ગ્રન્થ એક ખાનદાન પુત્રવધુની જેવી સંસ્કારિતાથી ભરપૂર અલંકાર યુક્ત કોઈ નૂતનપ્રતિભાવાળી શારદાની પ્રતિકૃતિ જેવો છે.

બન્ધુઓ! ધંધામાં ધર્મ ન વણાય, ત્યાં સુધી આત્માની કોરી વાત કરવાનો અધિકાર (કોઈને) નથી મળતો.

વ્યવહાર નિશ્ચયના પક્ષને શ્રી તરૂલતાજી બહુ જ સ્પષ્ટપણે માણસના દૈનંદિની – આચરણમાં જોવા મથે છે. ધંધો એ સમસ્ત જીવનનો બાહ્ય ક્રિયાત્મક પક્ષ છે અને તેમાં ધર્મ જોવા ન મળે તો આ ક્રિયાત્મક પક્ષ ઘણો જ નબળો બેહુદો બની સમસ્ત અધ્યાત્મપક્ષ ઉપર પાણી ફેરવે તેવું થાય! પ્રવચનકાર તે માટે કેટલી સરસ ટકોર કરે છે!

મેં ફક્ત બે જ વાક્યોનો નમુનો લીધો છે બાકી પાઠક માટે આખો ગ્રન્થ અમૃત ભંડાર જેવો છે. સાહિત્યકારે લખ્યું છે અમૃતસ્ય સ્નાનં અર્થાત અમૃતમાં સ્નાન કરવું રસોક્તિ કાવ્ય અર્થાત રસમય કથન કરવાથી તે કાવ્ય બની રહે છે. આપણા પ્રવચનકાર શ્રી તરૂલતાજી શુષ્ક અધ્યાત્મ વચની નથી. પરંતુ

કાવ્યનાં પાસાં જાણે છે. જેથી અધ્યાત્મને રસમય કરીને મૂક્યું છે, જેથી કાવ્યની મધુરતા પીરસાવી છે અને આપણે માણી શકીએ છીએ. વીતરાગમાં – શબ્દરાગ જ ઠાલવ્યો છે જેથી આ ગ્રન્થ અલંકાર પણ બની ગયો છે.

'આત્માનંદ તો એવું કલ્પવૃક્ષ છે કે જેને કદી પાનખર આવતી જ નથી તેને તો સદાયે વસંત જ વસંત.'

કાવ્યાત્મક વાક્યો બોલે છે ત્યારે જાણે મીઠી રાણકોકડી ખાધા જેવું લાગે છે. હથરોટી ખૂબ જ આવી ગઈ છે.

અંતે હું એટલું જ કહીને એક પ્રશ્ન પૂછીને મારી આ વિવેચના શેષ કરૂં છું. આવા આ ચૈતન્યમણિ ગ્રન્થના અધિકારી કેટલા? આજના આ યુગમાં હલ્કા ડીસ્કો વ્યાખ્યાન વાંચવાની અને સાંભળવાની પ્રથા જ્યાં વધતી જાય છે ત્યાં આ તત્વસ્પર્શી-મુક્તાફળોના આહારને આરોગનારા હંસ કેટલા? ચરચરા ચીવડા ખાવાની આદતવાળા માનવસમાજમાં આવા રસગુલ્લાજમનારા કેટલા?

આ ગ્રન્થ માટે અધિકારી જરૂર જોઈએ. થોડા મુમુક્ષુ ભાવો વધ્યા છે જેથી થોડા અધિકારી અવશ્ય મળી રહેશે. બાકી 'બહુરત્ના વસુંધરા'ની જેમ યોગ્ય વ્યક્તિ પ્રગટ થતા જશે તેમ તેમ કાલાંતરમાં આ ચુડામણિ કામ આવતો જશે.

આજે યુગ એવો આવ્યો છે કે સસ્તા ખરીદનારા અને નકલી નીકલવાળા અલંકારો જ્યાં વધુ વેચાતા હોય ત્યાં સુવર્ણમય સાચા ઘરેણા લેનારની ખોટ તો આવી જ છે. હેમના ગ્રાહકો આ અધ્યાત્મ સારને અવશ્ય ઓળખશે! એ જ અંતરની અભિલાષા સાથે....

'હું આત્મા છું' મહાગ્રંથી સંપૂર્ણ સંતુષ્ટિ પ્રગટ કરતાં અપાર હર્ષનો અનુભવ કરૂં છું. જો મારે આખી જ સમાલોચના લખવાની હોય તો એક મોટો ટીકાગ્રન્થ ફરીથી તૈયારી થઈ જાય એ ભયથી અહીં જ વીરમું છું.

શ્રી તરૂલતાજી સદા જયવંત રહો
આનંદ મંગલમ

બા.બ્ર.પૂ. ડૉ. તરૂલતાબાઈ મ.સ.જીનો પરિચય

અધ્યાત્મ યોગિની પૂ. લલિતાબાઈ મ.સ.જી (પૂ. બાપજી)ના વિદ્વાન શિષ્યા સાધનાશીલ રત્નપ્રભ સાધ્વી, બા.બ્ર.પૂ. ડૉ. તરૂલતાબાઈ મહાસતીજી બહુમુખી પ્રતિભાના સ્વામી છે.

સંતપુરુષને જન્મ આપનાર માતાપિતા ધન્ય છે તારાના સમૂહરૂપ હજારો બાળકોને જન્મ આપનારી માતા અનેક હોય છે. પરંતુ સૂર્યસમાન મહાન તેજસ્વી યશસ્વી શાસનરત્નને જન્મ આપનારી માતા એકાદી જ હોય છે.

૧૮ વર્ષની યુવાન વયે પૂર્વ જન્મના સંસ્કારો જાગી ઉઠ્યા. સૌરાષ્ટ્રના ધારી ગામના પિતાશ્રી વનમાળીદાસ વેલજી ઠોસાણી તથા રત્નકુક્ષીણી માતુશ્રી શાંતાબહેનની પનોતી પૂત્રી બહેનશ્રી તરૂલતાબેને પરમ ઉપકારી તપસમ્રાટ ગુરુદેવ રતિલાલજી મ.સા.ના સ્વમુખેથી ગુરુણી મૈયા પૂ. લલિતાબાઈ મ.સ.જી પાસે સ. ૨૦૧૪ ફાગણ સુદ ૨ થી સંયમ આરાધના યાત્રાની શુભ શરૂઆતકરી.

દીક્ષાબાદ વિદ્યા ઉપાર્જનની આકાંક્ષાના ફળસ્વરૂપ જૈન ધર્મના શાસ્ત્રો તથા આગમનો વિશદ અભ્યાસ કર્યો.

પૂજ્ય મહાસતીજીએ હિંદી સાહિત્યમાં M.A. કર્યું. સાચા વિદ્યોપાસક જીજ્ઞાસુને છાજે તેમ વધતા વિદ્યાભ્યાસ સાથે તેમની જ્ઞાન પિપાસા વધુ તીવ્ર બનતી ગઈ. મેળવેલ જ્ઞાને 'જ્ઞેય'ની વિરાટતાના દર્શન કરાવ્યા અને સાથે જ જ્ઞાનોપાર્જનમાં વધુને વધુ ઊંડા ઉતરવા લાગ્યા. જૈન ધર્મનો ગહન અભ્યાસ અને જીનેશ્વર દેવે પ્રરૂપેલ જૈન ધર્મમાં ઉંડી શ્રધ્ધાએ જૈનદર્શનના સ્યાદ્વાદ અને અનેકાંતવાદથી પ્રભાવિત થયા અને તેથી પણ આગળ વધીને કહીએ તો અહિંસાના સુક્ષ્મ સિધ્ધાંતોની અનુભૂતિએ એમનું મન તેમાં જ રમી રહ્યું. તેમના ચિંતન અને સાહિત્યમાં અધ્યાત્મને પ્રધાનતા હોવાથી શ્રીમદ્જી બનારસીદાસજી આનંદઘનજી અને કબીરજીના તત્ત્વજ્ઞાનનો ગહન અભ્યાસ કરી Ph.D.ની પદવી મેળવી.

'આત્મસિધ્ધિ શાસ્ત્ર' પરના તેમના વ્યાખ્યાનનો સંગ્રહ 'હું આત્મા છું' ખૂબ જ લોકપ્રિય બન્યો.

પૂજ્ય મહાસતીજીની વ્યાખ્યાનવાણી વહેતી હોય ત્યારે ફક્ત વિદ્વત્તા જ નહિ પરંતુ આત્માના ચૈતન્યની વિશુધ્ધિનો રણકાર તેમના અંતરમાંથી પ્રગટતો હોય છે. દૃષ્ટાંતો સાથે સરળ શૈલીમાં જિન તત્ત્વના ગુઢ રહસ્યો સમજવા મંત્રમુગ્ધ શ્રોતાઓ પૂજ્યશ્રીની અમૃતવાણીનું પાન કરવા હંમેશા તત્પર હોય છે.

સૌરાષ્ટ્ર ગુજરાત, મુંબઈ મહારાષ્ટ્ર, બંગાળ, બિહાર, ઓરિસ્સા, ઉત્તર ભારત, મધ્ય ભારત, આંધ્ર કર્ણાટક, તામિલનાડુ વિ. પ્રદેશોમાં હજારો માઈલની વિહારયાત્રા કરી ધર્મપ્રભાવના કરી છે.

૧૯૯૮માં સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પૂ. પ્રાણલાલજી મહારાજની જન્મ શતાબ્દીને અનુલક્ષીને પૂ. ગુરુદેવના જીવન-કવન અને ઉપદેશને આવરી લેતો ગ્રંથ ''અભિવંદના''નું સંપાદન કરી પૂ. ગુરુદેવને ભાવાંજલિ અર્પણ કરી. મુંબઈમાં તેમની પ્રેરણાથી સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પ્રાણગુરુ જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેન્ટરની સ્થાપના થઈ. મુનિશ્રી સંતબાલજીના અપ્રગટ સાહિત્યનું સંશોધન કરી તે સંપાદિત કરાવી પ્રકાશન કાર્યની પ્રેરણા આપી મહાવીરનગરમાં સર્વધર્મ સમભાવ સભાઓ કરી.

પૂ. મહાસતીજીએ દક્ષિણ ભારતમાં ''વિશ્વ અહિંસા સંમેલન'' તથા ''વર્લ્ડ વેજીટેરિયન કોંગ્રેસ''ની બેઠકોમાં સંબોધન કરી, અહિંસા ધર્મની પ્રરૂપણા કરી છે. પૂજ્ય મહાસતીજીએ અનેક વિહાર ક્ષેત્રો અને ચાતુર્માસ ક્ષેત્રોમાં પ્રેક્ષાધ્યાન, યોગ અને મુદ્રા વિજ્ઞાનની વિશિષ્ટ શિબિરો કરાવી યુવાનોને અધ્યાત્મની નવી દિશા પ્રત્યે અંગુલિનિર્દેશ કર્યો છે.

નૈસર્ગિક સૌંદર્યને શબ્દોમાં મઢવાની તેમની આગવી ફાવટ છે.

ગુરુણી મૈયાની કૃપાથી અધ્યાત્મની અસર નીચેનું મનન ચિંતન તેમાંથી પ્રગટ થતો તલસાટ કવિ હૃદયની સંવેદનશીલ ઋજુતા, ભાષા ઉપરના તેમના પ્રભુત્વને કારણે વિશાળ વર્ગે પૂ. ડૉ. તરૂલતાજીને સફળ લોકપ્રિય અને આદર્શ વ્યાખ્યાતા રૂપે હૃદયમાં સ્થાપિત કર્યા છે.

હાલ તેઓ ગુરુણી મૈયા પૂ. બાપજીની નિશ્રામાં સતીવૃંદના સાન્નિધ્યમાં કલ્પતરુ સાધના કેન્દ્ર મીયાગામ કરજણ (ડી. વડોદરા) ક્ષેત્રને સાધના અર્થે પાવન કરી રહ્યાં છે.

અધ્યાત્મ સાહિત્યની ઉત્તમ કૃતિ

ઘણા જ હર્ષનો વિષય છે કે

હું આત્મા છું નો આધ્યાત્મિક સૂક્ષ્મ તત્વજ્ઞાનનો ગ્રન્થ આટલો જનપ્રિય થઈ શક્યો છે. ખરેખર આ માટે કલાકાર પ્રવચનકાર જ યશના ભાગી બને છે. કારણ આટલી ઉંચી વિદ્યા અથવા અધ્યાત્મ ભાવોને જનપ્રિય બનાવવા તે ઘણું જ દુર્ગમ કાર્ય છે. કોઈ શ્રેષ્ઠ પ્રવચનકાર જ્યારે શબ્દનો કલાકાર હોય છે અને ભાવ તંતુનો પારંગત હોય છે, ત્યારે સુન્દર પુસ્તક વસ્ત્ર વણાય છે.

કુંભકાર ચતુર હોય તો જ ગ્રન્થનું ગૌરવ વધે છે.

પ્રવચનકાર ભાવોનો અધિષ્ઠાતા હોય તો જ ગ્રન્થનું ગૌરવ વધે છે.

શ્રી તરૂલતાજી મહાસતીજી સાધનાશીલ સાધ્વીરત્ના તો છે જ પરંતુ તેથી વધારે તેઓ મર્મસ્પર્શી કલાકાર વ્યાખ્યાતા પણ છે. એટલે તેમની વાણીમાં પ્રવચનની સાથે અમૃતધારા વહે છે. જેને રસધાર કહી શકાય.

વસ્તુત અધ્યાત્મ ભાવોને સાહિત્યનું રૂપ આપવું તે આ પ્રવચન પટવી સાધ્વીજીની આગવી સાધના છે.

''રસિક વચન સાહિત્ય'' રસાત્મપ્ત વાક્ય કાવ્યમ્ જ્યારે અધ્યાત્મ તે નિરસ વિષય છે. સાહિત્ય અને અધ્યાત્મને પૂર્વ પશ્ચિમનો ફર્ક છે. પરંતુ ઉત્તમ કલાકાર અધ્યાત્મ ભાવને, સ્પર્શ કરે છે ત્યારે તે રસમય બની સાહિત્યનાં ઢાળામાં ઢળે છે.

આજે આ મુકુટમણિ અધ્યાત્મગ્રન્થ ચોથી આવૃત્તિમાં પ્રવેશ કરે છે ત્યારે સાબિત થાય છે કે ઘણાં હૃદયોને રસાસ્વાદ કરાવતી ઉત્તમ સાહિત્યકૃતિ અભિનંદનીય છે. તરૂલતાજીના ભાષણ-ભાવોની આવી સાહિત્ય, સરિતા બરાબર વહેતી રહે તેવી અંતર અભિલાષા સાથે. આશા છે કે વાંચકો, મુમુક્ષુઓ આનો વધુમાં વધુ સ્વાધ્યાય કરી લાભ લેશે.

આનંદ મંગલમ્

મુનિ જયંત

પેટરબાર

ધૂન

સહેજે સહેજે સહજાનંદ આતમ
દૃષ્ટિ પરમાનંદ
છૂટે જો આ વિષયાનંદ પામે
સહેજે પરમાનંદ
પામે જ્યારે પરમાનંદ છૂટે
સહેજે વિષયાનંદ
સહેજે સહેજે સહજાનંદ આતમ
દૃષ્ટિ પરમાનંદ

મંગલાચરણ

अनन्तविज्ञाननमतीतदोषम्
अबाध्य सिद्धान्तर्त्य पूज्यम् ।
श्री वर्धमानं जिनमाप्तमुख्यं
स्वयंभूवं स्तोतुमहं यतिष्ये ।।

અનંતવિજ્ઞાની, સર્વદોષ રહિત
પૂર્વાપર વિરોધ રહિત વાણીના સ્વામી,
દેવો દ્વારા પૂજનીય વીતરાગ,
આપ્ત શ્રેષ્ઠ તથા સ્વયંભૂ શ્રી
વર્ધમાન સ્વામીની સ્તુતિ કરવાનો હું
(હેમચંદ્રાચાર્ય) પ્રયત્ન કરૂં છું

અનુક્રમણિકા

નંબર	વિષય	પાન નંબર
૧	નમું શ્રી સદ્ગુરુ ભગવંત!	૧
૨	વર્તમાન આ કાળ..!	૧૧
૩	ક્રિયા જડ!	૨૦
૪	શુષ્કજ્ઞાની!	૩૦
૫	વૈરાગ્યાદિ સફળતો	૩૭
૬	જો સહ આતમજ્ઞાન	૪૭
૭	પ્રાપ્તિ તણાં નિદાન	૫૮
૮	અટકે ત્યાગ વિરાગમાં	૬૫
૯	આત્મ – ચિંતન	૭૬
૧૦	આત્માર્થી જન એહ	૭૮
૧૧	સેવે સદ્ગુરુ ચરણને	૮૭
૧૨	સદ્ગુરુ લક્ષણ યોગ	૯૭
૧૩	ઉગે ન આત્મ વિચાર	૧૦૫
૧૪	સદ્ગુરુના ઉપદેશવણ	૧૧૩
૧૫	સમજ્યે જિન સ્વરૂપ	૧૨૫
૧૬	આત્માદિ અસ્તિત્વ	૧૩૦
૧૭	કરિ મતાંતર ત્યાજ	૧૪૨
૧૮	આત્મ – ચિંતન	૧૫૧
૧૯	રોકે જીવ સ્વચ્છંદ તો	૧૫૩
૨૦	પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ યોગ	૧૬૨
૨૧	સમકિત તેને ભાખિયું	૧૭૦
૨૨	વિનય કરે ભગવાન	૧૭૮
૨૩	બૂડે ભવજળમાંહિ	૧૮૫
૨૪	સમજે એહ વિચાર	૧૯૨
૨૫	તે ગુરુમાં જ મમત્વ	૧૯૮
૨૬	વર્ણન સમજે જિનનું	૨૦૪
૨૭	આત્મ – ચિંતન	૨૧૨
૨૮	વર્તે દૃષ્ટિ વિમુખ	૨૧૩
૨૯	જે સમજે શ્રુતજ્ઞાન	૨૧૮
૩૦	લેવા લૌકિક માન	૨૨૫
૩૧	લહ્યુ સ્વરૂપ ના વૃત્તિનું	૨૩૩
૩૨	લોપે સદ્વ્યવહારને	૨૪૨
૩૩	પામે નહીં પરમાર્થને	૨૫૦

૩૪	એ મતાર્થી દુર્ભાગ્ય	૨૫૭
૩૫	વર્તે આજ્ઞા ધાર	૨૬૬
૩૬	એક હોય ત્રણ કાળમાં	૨૭૪
૩૭	શોધે સદ્‌ગુરુ યોગ	૨૮૧
૩૮	ત્યાં આત્માર્થ નિવાસ	૨૮૭
૩૯	જીવ લહે નહીં જોગ	૨૯૪
૪૦	સદ્‌ગુરુ બોધ સુહાય	૨૯૮
૪૧	જ્યાં પ્રગટે સુવિચારણા	૩૦૫
૪૨	ગુરુ શિષ્ય સંવાદથી	૩૧૨
૪૩	આત્મ – ચિંતન	૩૧૮
૪૪	આત્મા છે –	૩૨૧
૪૫	ષડ્ દર્શન પણ તેહ	૩૨૭
૪૬	નહીં જુદુ એંધાણ	૩૩૬
૪૭	માટે છે નહીં આત્મા	૩૪૦
૪૮	ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી	૩૪૫
૪૯	અબાધ્ય અનુભવ જે રહે	૩૫૧
૫૦	પણ આત્માને ભાન	૩૫૭
૫૧	આત્મ – ચિંતન	૩૬૧
૫૨	પ્રગટ રૂપ ચૈતન્યમય	૩૬૩
૫૩	જાણનારને માન નહી	૩૭૦
૫૪	આત્માની શંકા કરે	૩૭૮
૫૫	અંતર કર્યે વિચાર	૩૮૪
૫૬	દેહ માત્ર સંયોગ છે	૩૯૦
૫૭	તેથી નિત્ય સદાય	૩૯૬
૫૮	પૂર્વ જન્મ સંસ્કાર તે	૪૦૨
૫૯	આત્મ – ચિંતન	૪૦૮
૬૦	આત્મા દ્રવ્યે નિત્ય છે	૪૧૦
૬૧	વદનારો તે ક્ષણિક નહીં	૪૧૫
૬૨	કેમાં ભળે તપાસ	૪૧૯
૬૩	તેથી જીવ અબંધ	૪૨૭
૬૪	હોય ન ચેતન પ્રેરણા	૪૩૧
૬૫	અસંગ છે પરમાર્થથી	૪૩૭
૬૬	ચેતન જો નીજ ભાનમાં	૪૪૩
૬૭	આત્મ – ચિંતન	૪૪૮

SKPG જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેંટર, મુંબઈ ૫ ૮૬ના પ્રકાશનો

	રૂા.
● જ્ઞાનસાધના અને સરસ્વતી વંદના	૧૦૦
● જૈન ધર્મ પરિચય પુસ્તિકા	૨૦
● અહિંસા મીમાંસા	૩૦
● સંકલ્પ સિદ્ધિના સોપાન (કથા)	૫૦
● અમરસેન વયરસેન (કથા)	૩૦
● શ્રી સોમસુંદરસુરિકૃત ઉપદેશ માલા બાલાવબોધ (પૂર્વાર્ધ)	૧૪૦
● શ્રી સોમસુંદરસુરિકૃત ઉપદેશ માલા બાલાવબોધ (ઉત્તરાર્ધ)	૧૪૦
● ચંદ્રસેન કથા	૩૦
● જ્યોતિર્ધરની જીવનગાથા (સ્વ. વીરચંદ રાઘવજી ગાંધીનું જીવન અને કાર્ય)	૫૦
● હું આત્મા છું (ભાગ ૧-૨ - ગુજરાતી)	૧૫૦
● હું આત્મા છું (ભાગ ૧-૨ - હિંદી આવૃત્તિ)	૨૦૦
● આત્મચિંતન	૧૦

શ્રી પંડિત રત્નચંદ્રજી જૈન કન્યાશાળા ટ્રસ્ટ

પી. એન. દોશી વીમેન્સ કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ સંચાલિત

સૌરાષ્ટ્રકેસરી પ્રાણગુરુ જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લિટરરી રીસર્ચ સેન્ટર

સૌરાષ્ટ્રકેસરી પૂ. પ્રાણલાલજી મહારાજ સાહેબની શ્રુતપ્રભાવના વિશિષ્ટ હતી શાસ્ત્રગ્રંથોનું પરિશિલન, તાડપત્રીયગ્રંથોનો સંગ્રહ અને જાળવણી, શાસ્ત્રભંડારો અને પાઠશાળાની સ્થાપનામાં એમનું અનેરું યોગદાન હતું.

આ સંદર્ભના પરિપ્રેક્ષ્યમાં અધ્યાત્મ યોગિની પૂ. લલિતાબાઈ મ. સા. ના વિધ્વાન શિષ્યા પૂ. ડો. તરૂલતાજીની પ્રેરણાથી ''સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પૂ. પ્રાણગુરુ જન્મ શતાબ્દી સમિતિ'' મુંબઈના સહયોગથી ગુરુદેવની સ્મૃતિ ચિરંજીવ રાખવા પૂજયશ્રીની જન્મશતાબ્દી પ્રસંગે સંસ્થાએ ''સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પ્રાણગુરુ જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેન્ટર'' ની સ્થાપના કરી છે. સેંટરના ઉદ્દેશ આ પ્રમાણે છે.

- જૈન તત્ત્વજ્ઞાન અને સાહિત્યનું અધ્યયન, સંશોધન, સંપાદન અને પ્રકાશન કરવું.
- સંસ્કૃતિ, ધર્મ અને અધ્યાત્મના સાહિત્યનું પ્રકાશન કરવું.
- જૈનધર્મના તત્ત્વોની વૈજ્ઞાનિક રીતે રજુઆત કરવી
- પ્રાચીન હસ્તલિખિત અને તાડપત્રીય ગ્રંથોનું સંશોધન અને પુસ્તકાલયની પ્રવૃત્તિ કરવી.
- જૈન ધર્મને કેન્દ્રમાં રાખી માનવધર્મની પ્રવૃત્તિનો વિકાસ કરવો.
- જૈન સાહિત્યના અધ્યયન અને સંશોધનનો આભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ (સ્કોલરશીપ) આપવી.
- વિદ્વાનો અને સંતોના પ્રવચનોનું આયોજન કરવું.
- ધર્મ અને સંસ્કારના વિકાસ અને સંવર્ધન થાય તેવી શિબિર અને અન્ય કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવું. સંસ્કારલક્ષી, સત્ત્વશીલ અને શિષ્ટ સાહિત્યનું પ્રકાશન કરવું.
- અભ્યાસ નિબંધ વાંચન (Paper Reading) લીપી વાંચન અને પ્રાચીન જૈન ગ્રંથો (Old Jain Manuscript) નું વાંચન.
- જૈન ધર્મપર સંશોધન M.A., Ph.D, M.Phil કરનારા જીજ્ઞાસુ, શ્રાવક, સંત-સતીજીઓને સહયોગ, સુવિધા અને માર્ગદર્શન પૂરા પાડવા અને સંશોધિત સાહિત્યનું પ્રકાશન.
- જૈન પ્રાચીન ગ્રંથો, ચિત્રો, શિલ્પ, સ્થાપત્યના ફોટાઓ વિગેરેની સી.ડી. તૈયાર કરાવવી.
- દેશ્યવિદેશમાં જૈનધર્મ પર પરિસંવાદ, પ્રવચન-આયોજન, ઈન્ટનેટ પર 'વેબસાઇટ' દ્વારા જૈન તત્ત્વજ્ઞાન અને સાહિત્ય વિષયક માહિતીનો પ્રચાર કરવો.

આપના સહયોગની અપેક્ષા સાથે.

મેનેજીંગ ટ્રષ્ટી : નવનીતભાઈ શેઠ

માનદ્ સંયોજક : ગુણવંત બરવાળિયા

સૌરાષ્ટ્રકેસરી પ્રાણગુરુ જૈન ફીલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેંટર

S. P. R.J. કન્યાશાળા ટ્રષ્ટ, કામા લેન, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૮૬.

મારે મારા શુધ્ધ સ્વરૂપનો અનુભવ કરવો છે. શુધ્ધ સ્વરૂપને માણવું છે. આજ સુધીના અનુભવો વિકૃતિઓમાંથી નીકળેલાં છે અશુધ્ધિમાંથી આવેલા છે. આત્માની સ્વભાવિક દશાનો અનુભવ જીવે કર્યો નથી માટે મારી સ્વભાવિક શુધ્ધ દશા નિર્મલ દશા, સ્પટિક જેવી સ્વચ્છ દશાનો અનુભવ કરવા દઉ.

મૂક રેખાંકન

નિર્જન પર્વત પ્રદેશ... નીરવ એકાંત... ગહન ગુફા.. પવિત્ર વાયુમંડળ... નિજ ની શોધમાં મગ્ન, આત્મધ્યાની સાધક... સૌષ્ઠવતાયુક્ત સત્વશીલ તન મન... અંતરનાં ઉંડાણનું અહં, ગાળવાનાં ધ્યેયથી બાહ્યાંતર એકાંતવાસ... અવલંબન રૂપ ધ્યાન... સુ-દીર્ઘ કાળની અખંડ મૌન-એકાંત સાધનાનાં પરિણામે ઉત્પન્ન થયેલ 'સુ-વિચારણા' અને તેમાંથી પ્રગટેલ મૂળભૂત પ્રશ્ન 'હું કોણ ?'...પ્રશ્નના ગહન ચિંતને અર્પેલ આંતર મૌન.... જીવંત મૂકતાનાં પ્રતીક રૂપ સાધકનાં જ હૃદય દેશમાંથી મળેલું સાકાર સમાધાન 'હું આત્મા છું'...

મૂક રેખાંકન

'હું આત્મા છું'ની સચોટ દઢ પ્રતીતિ. સાધક દશાની વિકસતી ઉત્કૃષ્ટ નિગ્રંથતા..વીતરાગ વાણીનાં રહસ્યોને આત્મસાત કરાવતું ઉપાધ્યાયત્વ... અરિહંતો નાં પ્રતિનિધિત્વ રૂપ આચાર્યત્વ... સાધક દશાની એક પછી એક પાર થતી ભૂમિકાઓ... મોહાવરણ તૂટતા સ્ફટિક શી પારદર્શક ઉજ્જવળ દશા રૂપ અરિહંતત્વ... સદેહે સાર્વભૌમ આત્મ-વિકાસ.. દેહનાં બંધનોથી સર્વથી મુક્તિ રૂપ સિધ્ધત્વ... આત્મ દશાનો ક્રમિક વિકાસ... વિકસિત ચેતનાથી નીકળતાં સ્ફૂલિંગોનો સર્વ દિશામાં ફેલાવ... ષડ પદની સિધ્ધિ સ્વરૂપ ચરમ સ્થિતિની આત્મ આભા... આત્મા આત્મામાં સમાઈ જવા રૂપ 'હું આત્મા જ.'

આત્મચિંતન

આ આત્મા સર્વકાળે સર્વત્ર સ્વતંત્ર છે... રાગદ્વેષનાં બંધનો તેને જકડી શકે નહીં. રાગદ્વેષના મેલથી એ મલિન બની શકે નહીં... પુદ્ગલના સંગે...એ પુદ્ગલ થાય નહીં વિભાવના પરિણામે એ વિકૃત બને નહીં. વિકૃતિથી રહિત... નિત્ય સ્વભાવદશામાં રહેવા ટેવાયેલો આત્મા સર્વથા શુધ્ધ બને છે.

મૂક રેખાંકન

અડોલ.. અકંપ.. અલૌકિક આત્મ દશા... પ્રકંપનનાં સર્વ નિમિત્તોથી પર.. શૈલેશી દશા.. આંતર વિભાવ પરિણતિની કૃશતા.. કૃશ દેહે આંતર શક્તિનો ચરમ વિકાસ.. 'કોદંડ બાણ મુક્તવત્'..'ઉર્ધ્વગમન સિધ્ધાલય પ્રાપ્ત સુસ્થિત''.. સર્વોચ્ચ આરાધનાનાં પ્રતિક રૂપ 'શૈલેશીકરણ'..દેહ પાત્રનું આત્મ-સત્વથી ત્રૈકાલિક ભિન્નત્વ... મટિયે દૈહિક પાત્ર જો... અરૂપી... અવર્ણ.. અમૂર્ત... વળી એક માં હી અનેક રાજે.. અનેક માંહી એકીકં.. ચરમ દશાનું દેહાતીત સિધ્ધત્વ... આત્મા.. કેવલ આત્મા... અન્ય કશું જ નહીં...બસ. હું આત્મા છું! હું આત્મા છું!... હું આત્મા છું!....

મૂક રેખાંકન

નિર્જન પર્વત પ્રદેશ... નીરવ એકાંત... ગહન ગુફા.. પવિત્ર વાયુમંડળ... નિજ ની શોધમાં મગ્ન, આત્મધ્યાની સાધક... સૌષ્ઠવતાયુક્ત સત્વશીલ તન મન... અંતરનાં ઉંડાણનું અહં, ગાળવાનાં ધ્યેયથી બાહ્યાંતર એકાંતવાસ... અવલંબન રૂપ ધ્યાન... સુ-દીર્ઘ કાળની અખંડ મૌન-એકાંત સાધનાનાં પરિણામે ઉત્પન્ન થયેલ 'સુ-વિચારણા' અને તેમાંથી પ્રગટેલ મૂળભૂત પ્રશ્ન 'હું કોણ ?'...પ્રશ્નના ગહન ચિંતને અર્પેલ આંતર મૌન.... જીવંત મૂકતાનાં પ્રતીક રૂપ સાધકનાં જ હૃદય દેશમાંથી મળેલું સાકાર સમાધાન 'હું આત્મા છું'...

અધ્યાત્મ યોગીની, કૃપાદાત્રી

પૂજ્ય બા.બ્ર. લલિતાબાઈ મહાસતીજી (બાપજી)

આપને સત્સત્ વંદન

વ્યાખ્યાતાઃ ડૉ. તરૂલતાબાઈ મહાસતીજી M.A.Ph.D.

હું આત્મા છું

ભાગ : ૨-૩

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર રચિત

'શ્રી આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર' પર પ્રવચનો

: વ્યાખ્યાતા :

બા.બ્ર.પૂ. ડૉ. તરૂલતાબાઈ મહાસતીજી
M.A.Ph.D.

ચઃ પ્રકાશક :ચ

સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પ્રાણગુરુ જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લિટરરી રીસર્ચ સેન્ટર

SPR જૈન કન્યા શાળા ટ્રસ્ટ, શ્રી જગધીર બોડા વિદ્યા સંકુલ,
કામા લેન, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૮૬.
ફોનઃ ૫૧૨ ૫૬૫૮, ૫૧૫ ૫૪૭૬, ૫૧૬ ૩૪૩૪

HUN ATMA CHHUN
I am the Soul
By Dr. Tarulatabai Mahasatiji - M.A.Ph.D.
Gujrati Discourses
based on Shrimad Rajchandra's
Atmasiddhi Shastra (May 2002)

© પ્રકાશક :

પ્રકાશન સૌજન્ય:
શ્રીમતી રમાબેન છોટાલાલ દફતરી,
શ્રીમતી જયાબેન શાંતિલાલ કામદાર,
શ્રીમતી ઈંદીરાબેન શશીકાંત મહેતા
શ્રીમતી મંજુલાબેન અનીલકુમાર બોટાદરા

પ્રાપ્તિ સ્થાનઃ

● ગુણવંત એમ. બરવાળિયા, માનદ્ સંયોજક
SKPG જૈન ફિલોસોફીકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેન્ટર
Adm. Office :
૧/૩૧૬, સિદ્ધિવિનાયક સોસાયટી, હિંગવાલા લેન એક્ષ.,
ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૭૫.
ફોનઃ ૫૧૨ ૫૬૫૮, ૫૧૫ ૫૪૭૬

● કલ્પતરુ અધ્યાત્મ કેન્દ્ર
સુમેરૂ નવકાર તીર્થ પાસે, મુ. મીઆગામ, તા. કરજણ
જી. વડોદરા ચ પીન ૩૯૧૨૪૦

કિંમત : રૂા.૧૫૦/-

ચોથી આવૃત્તિ : મે ૨૦૦૨

મુદ્રક :
નિતીન બદાણી ચ અરિહંત પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ
પંતનગર, સાઈબાબા નગર, ૩૧૦ ત્રિકાલ બિલ્ડીંગની પાછળ,
ઘાટકોપર (ઈ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૭૭. ફોનઃ ૫૧૧૪૩૪૧, ૫૧૧૯૧૫૨

પર[illegible]ય [illegible] વાત્સ[illegible]મૂર્તિ [illegible]રમ [illegible]જ્ય [illegible]. બ્ર[illegible] [illegible]લિ[illegible]ાઈ [illegible]હા[illegible]જી
(પૂ. બાપજી)ના ચરણોમાં સવિનય....

સમર્પણ

હે અમ્બ!
તવ હૃદયની સર્વ સરવાણીઓ
વહે છે મુજ પરે....!
શા – શા તેનાં નામ દઉં?
મુજ મસ્તકે જે કર ધરે.....
કૃપા-કિરણ કે વાત્સલ્યધારા....?
ઉરનાં અમી કે સુ-ભાવ સારા....?
સતત મુજ શ્રેયનું ચિંતન
રહે છે તવ ઉરે....!
આ કાળમાં તવ ચરણ પામી
થઈ હું કૃત કૃત્ય ખરે....!

તવ અમી સિંચનથી ખીલ્યું જે
પુષ્પ મુજ જીવન બાગે....
તેને ધરૂં છું તવ ચરણમાં
મુજ હૃદયનાં સર્વ ભાવે....

આપની ચરણ ધૂલી તરૂ

O O E O O

SKPG જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેંટર, મુંબઈ ૨ ૮૬ના પ્રકાશનો

	રૂા.
● જ્ઞાનસાધના અને સરસ્વતી વંદના	૧૦૦
● જૈન ધર્મ પરિચય પુસ્તિકા	૨૦
● અહિંસા મીમાંસા	૩૦
● સંકલ્પ સિદ્ધિના સોપાન (કથા)	૫૦
● અમરસેન વયરસેન (કથા)	૩૦
● શ્રી સોમસુંદરસુરિકૃત ઉપદેશ માલા બાલાવબોધ (પૂર્વાર્ધ)	૧૪૦
● શ્રી સોમસુંદરસુરિકૃત ઉપદેશ માલા બાલાવબોધ (ઉત્તરાર્ધ)	૧૪૦
● ચંદ્રસેન કથા	૩૦
● જ્યોતિર્ધરની જીવનગાથા (સ્વ. વીરચંદ રાઘવજી ગાંધીનું જીવન અને કાર્ય)	૫૦
● હું આત્મા છું (ભાગ ૧-૨ - ગુજરાતી)	૧૫૦
● હું આત્મા છું (ભાગ ૧-૨ - હિંદી આવૃત્તિ)	૨૦૦
● આત્માચિંતાન	૧૦

આત્મચિંતનના અસ્ખલિત ઝરણાનો પવિત્ર પ્રવાહ

અધ્યાત્મયોગિની પૂજ્ય લલિતાબાઈ મહાસતીજીના વિદ્વાન શિષ્યરત્ના પૂ. ડૉ. તરૂલતાબાઈ મહાસતીજીએ મુંબઈ યુનિવર્સિટી દ્વારા Ph.D.નો અભ્યાસ કર્યો. યુગપુરુષ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર, અવધૂત યોગી આનંદઘનજી મહાકવિ બનારસીદાસજી અને સંતકવિ કબીરજી એ એમના મહાનિબંધનો વિષય હતો.

આ શોધપ્રબંધના સંશોધન કાર્ય દરમ્યાન પૂજ્ય મહાસતીજીએ આત્મસિધ્ધિ શાસ્ત્ર પર ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. ગહન ચિંતન કર્યું. સં. ૨૦૪૨માં આત્મસિધ્ધિ શાસ્ત્ર પરના તેમના વ્યાખ્યાનોનો સંગ્રહ 'હું આત્મા છું' ગ્રંથ રૂપે પ્રગટ થયાં.

આપણે જ્યારે સંકુલ જીવન શૈલીમાં જીવી રહ્યા છીએ ત્યારે આત્મતત્ત્વની ઓળખ કરાવનાર આવા દિવ્ય સાહિત્યની ખૂબ જ આવશ્યકતા છે. આ ગ્રંથના શબ્દો વ્યાખ્યાતાના આચરણમાંથી પરાવર્તિત થઈ, અનુભૂતિના રસાયનમાં સ્નાન કરી અક્ષરદેહને પામ્યા છે.

વ્યાખ્યાનની ભાષા પ્રવાહિત છે. ચિંતનસભર તત્વ અને સમજાવવાની સરળ શૈલીએ વ્યાખ્યાનના આ સંગ્રહને લોકભોગ્ય બનાવ્યો છે. એટલે જ આજે આ ગ્રંથની ગુજરાતીમાં ચોથી આવૃત્તિ અને હિન્દીમાં બીજી આવૃત્તિનું પ્રકાશન થઈ રહ્યું છે. બે વર્ષે પૂર્વે અંગ્રેજીમાં બે હજાર સેટનું પ્રકાશન થઈ ચૂક્યું છે.

કેટલાંય ઉપાશ્રયો મંડળો અને અભ્યાસ વર્તુળમાં આ ગ્રંથનું વાચન સ્વાધ્યાય અર્થે ખૂબ જ ઉપયોગી બન્યું છે.

આત્મચિંતનના સતત વહેતા અસ્ખલિત ઝરણા જેવા આ દિવ્ય ગ્રંથને તત્વદર્શી પૂ. જયંતીલાલજી મહારાજ સાહેબે 'દેવતાઈ અરીસા' જેવો લેખાવ્યો છે.

વિદુષી પૂજ્ય ડૉ. તરૂલતાબાઈ મ.સ.જીએ 'હું આત્મા છું'માં આત્માના અદ્ભૂત રહસ્યોનું ખૂબ જ સરળ શૈલીમાં ઉદ્ઘાટન કર્યું છે. અંતર્મુખ થવાનું એલાન કરી આપણી નિજી સંપત્તિનું આપણાને દર્શન કરાવ્યું છે.

'હું આત્મા છું'ના દરેક પ્રકરણને અંતે 'આત્મ ચિંતન'ની કાવ્યાત્મક શૈલીમાં લખાયેલી કેટલીક પંક્તિઓ મૂકી છે જે 'હું આત્મા છું'ના રાજમાર્ગ તરફ જતી પગદંડી જેવી ભાસે છે.

દ્રવ્યાનુયોગ આત્મતત્ત્વના સિધ્ધાંતો સમજવા માટે કથાનુયોગ કેટલું ઉપકારી છે તે પૂજ્ય મહાસતીજીએ આ વ્યાખ્યાનોમાં સિધ્ધ કરી બતાવ્યું છે. દૃષ્ટાંતો અને કથાઓ દ્વારા વ્યાખ્યાનને રસમય તો બનાવ્યું જ છે, સાથે સાથે વાચક કે શ્રોતા માટે જૈન દર્શનના ગહન રહસ્યો સુવાચ્ય અને સુપાચ્ય બન્યા છે.

સંતોનું જીવન પ્રયોગશાળા જેવું છે. પોતાની જાત પર સતત પ્રયોગ કરી અને કાંઈ પ્રાપ્ત થાય તેને પરમાર્થે ઉપયોગ કરે છે. અનુભૂતિની નીપજ પછી પ્રગટ થયેલા આ શબ્દો સ્વ પરનું કલ્યાણ સાધવામાં સહાયક બનશે.

૧૯૯૮ પૂજ્ય ગુરુદેવ સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પ્રાણલાલજી મહારાજ સાહેબનું જન્મશતાબ્દી વર્ષ હતું. પૂ. ગુરુદેવની સ્મૃતિ ચિરંજીવ રાખવા પૂજ્ય બાપજી, પૂજ્ય તરૂલતાબાઈ મ.સ. આદિ સતીવૃંદની પ્રેરણાથી જ સૌરાષ્ટ્રકેસરી પ્રાણગુરુ જૈન ફિલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી રીસર્ચ સેન્ટરની સ્થાપના થઈ. જેમની પ્રેરણાથી આ સેન્ટરની સ્થાપના થઈ છે. એવા પૂજ્ય મહાસતીજીના વ્યાખ્યાનોનો સંગ્રહ પ્રગટ કરવાની તક આ સેંટરને મળી છે તે આપણું પરમ સદ્ભાગ્ય છે.

આ કાર્યમાં શ્રી કીરીટભાઈ દફ્તરી (ટેક્સાસ – અમેરિકા)નો અમને ખૂબ જ સહયોગ સાંપડ્યો છે તે બદલ આભાર.

પ્રકાશન કાર્યમાં સહયોગ આપવા બદલ પ્રકાશન સૌજન્ય દાતાઓનો આભાર.

સેંટરના કાર્યોમાં વિવિધ સહયોગ આપવા બદલ શ્રી તુષારભાઈ બાટવીયા, શ્રી કુમુદભાઈ મહેતા, શ્રી જીતુભાઈ શેઠ, શ્રી મિલનભાઈ અજમેરા, શ્રી બિપીનભાઈ સંઘવી શ્રી હસમુખભાઈ અજમેરા અને શ્રીમતી મધુબેન જી. બરવાળિયાનો આભાર.

મુમુક્ષુ અને જીજ્ઞાસુઓની જ્ઞાન પિપાસાને આ ગ્રંથ સંતોષ આપશે જ એવી શ્રધ્ધા છે.

જ્ઞાનના આ સતત વહી રહેલા દિવ્ય ઝરણામાંથી આપણે યથાશક્તિ આચમન કરી આત્માનું ઉર્ધ્વગમન કરીએ તે જ અભ્યર્થના.

ગુણવંત બરવાળિયા
માનદ્ સંયોજક
સૌરાષ્ટ્ર કેસરી પ્રાણગુરુ જૈન
ફિલોસોફિકલ એન્ડ લીટરરી
રિસર્ચ સેન્ટર

અક્ષયતૃતિયા
મે – ૨૦૦૨

અનુક્રમણિકા

નંબર	વિષય	પાન નંબર
૧	ભોગ્ય સ્થાન નહીં કોય	૧
૨	ભાવ કર્મ નિજ કલ્પના	૭
૩	ઝેર સુધા સમજે નહીં	૧૧
૪	કારણ વિના ન કાર્ય તે	૧૮
૫	કર્મ સ્વભાવે પરિણમે	૨૫
૬	પણ તેનો નહીં મોક્ષ	૩૬
૭	ઉપજે મોક્ષ સ્વભાવ	૩૯
૮	આત્મ – ચિંતન	૪૫
૯	આત્યંતિક વિયોગ	૪૭
૧૦	હોય કદાપિ મોક્ષપદ	૫૩
૧૧	ઉદય ઉદય સદ્ભાગ્ય	૫૮
૧૨	મોક્ષ ભાવ નિજવાસ	૬૪
૧૩	તે કારણ છેદક દશા	૭૨
૧૪	મુખ્ય કર્મની ગ્રંથ	૮૦
૧૫	સર્વાભાસ રહિત	૮૬
૧૬	આત્મ – ચિંતન	૯૦
૧૭	કર્મ અનંત પ્રકારના	૯૧
૧૮	હણે બોધે વીતરાગતા	૯૭
૧૯	હણે ક્ષમાદિક તેહ	૧૦૨
૨૦	તે પદની સર્વાંગતા	૧૦૮
૨૧	જાતિ વેષનો ભેદ નહિ	૧૧૨
૨૨	વર્તે અંતર શોધ	૧૧૮
૨૩	લહે શુધ્ધ સમક્તિ તે	૧૨૧
૨૪	આત્મ – ચિંતન	૧૨૮
૨૫	અનુભવ, લક્ષ, પ્રતીત	૧૨૯
૨૬	કોટિ વર્ષનું સ્વપ્ન પણ	૧૩૪
૨૭	કેવળ નિજ સ્વભાવનું	૧૪૦
૨૮	ઉદય થાય ચારિત્રનો	૧૪૫
૨૯	અવ્યાબાધ સ્વરૂપ	૧૫૦
૩૦	કર વિચાર તો પામ	૧૫૫
૩૧	સહજ સમાધિમાંય	૧૬૧
૩૨	આત્મ – ચિંતન	૧૬૮
૩૩	નિજ પદ નિજ માંહિ લહ્યું	૧૭૫
૩૪	અજર અમર અવિનાશી ને	૧૮૦
૩૫	વૃત્તિ વહી નિજભાવમાં	૧૮૭
૩૬	શુધ્ધ ચેતન રૂપ	૧૯૨
૩૭	આત્મ – ચિંતન	૧૯૮
૩૮	અહો! અહો! શ્રી સદ્ગુરુ	૨૦૦
૩૯	શું પ્રભુ ચરણ કને ધરૂં	૨૦૯
૪૦	દાસ, દાસ, હું દાસ છું	૨૧૬
૪૧	ભિન્ન બતાવ્યો આપ	૨૨૨
૪૨	આત્મ – ચિંતન	૨૨૬
૪૩	આત્મભ્રાંતિ સમ રોગ નહિ	૨૨૭
૪૪	ભવ સ્થિતિ આદિ નામ લઈ	૨૩૪
૪૫	તે નિશ્ચય નહી સાર	૨૪૧
૪૬	આગળ જ્ઞાની થઈ ગયા	૨૪૮
૪૭	આત્મ – ચિંતન	૨૫૭
૪૮	સર્વ જીવ છે સિધ્ધ સમ	૨૫૯
૪૯	એ જે તજે નિમિત્ત	૨૬૫
૫૦	મુખથી જ્ઞાન કથે	૨૭૦
૫૧	હોય મુમુક્ષુ ઘટ વિષે	૨૭૬
૫૨	આત્મ – ચિંતન	૨૮૦
૫૩	બાકી કહીએ ભ્રાંત	૨૮૨
૫૪	સકલ જગત તે એઠવત	૨૮૮
૫૫	દેહ છતાં જેની દશા	૨૯૭
૫૬	એક ચિનગારી	૩૦૬
૫૭	વિકસતી ક્ષિતિજો	૩૧૬
૫૮	આરોહ-અવરોહ	૩૨૭
૫૯	આરાધનાનું અમૃત	૩૪૦
૬૦	પ્રગટ્યો ભાણ	૩૫૮
૬૧	વીરનું વીરત્વ	૩૭૦
૬૨	ક્રાંતીવીર મહાવીર	૩૮૪
૬૩	અપરાધને અલવિદા	૪૦૧
૬૪	આલોયણા	૪૨૨
૬૫	આત્મ સિધ્ધિ શાસ્ત્ર	૪૫૭
	(શ્રીમદ્ રાજચંદ્રના હસ્તાક્ષરમાં)	

હું આત્મા છું – ૧ બા.બ્ર.પૂ. ડૉ. તરૂલતાબાઈ મહાસતીજી M.A.Ph.D.

હું આત્મા છું – ૨ બા.બ્ર.પૂ. ડૉ. તરૂલતાબાઈ મહાસતીજી M.A.Ph.D.

અમારા ધાર્મિક જીવનના તારણહાર

બા.બ્ર.પૂ. લલિતાબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. તરૂલતાબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. જશુબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. વસુબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. સુમિત્રાબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. અરૂણાબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. જયવંતીબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. મીરાબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. શ્વેતાબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. મિત્તલબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. શ્રેયાબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. શ્રી દત્તાબાઈ મ.સ.

બા.બ્ર.પૂ. શ્રુતિબાઈ મ.સ.

કોટિ કોટિ વંદન....